

El Wall Street de l'art

El Soho de Nova York és un barri de restaurants amb llums suggerents, cafès i botigues exòtiques. També, però, és el barri dels marxants, dels pintors i fins i tot dels tripijocs per subsistir.

És dissabte al vespre i aquí, a Nova York, encara que dels arbres penguin quatre fulles grogues, l'hivern és present amb absoluta cruessa. Camino per la 6th Avenue avall, enfundada en un abríc que ja feia anys que no em posava, unes sabates de sola doble amb molts mitjons i un barret que m'estalvia pentinar-me i m'assegura que, com a mínim, les idees no se'm gelaran. Sembla una mena de gånster, però no em preocupa. Tots fem la mateixa pinta amb aquest vent gelat que no sé d'on ve ni com es diu. Abans d'arribar a Houston Street encara tinc l'humor d'aturar-me i badar de cara a ponent. Els edificis van perdent color mentre apareixen espurnes de llum. Són els centenars de milers de finestres que s'il·luminen sense cap ordre fins a retallar tota la geografia de Manhattan. És un dels espectacles més agraïts de Nova York. Quan arribo a Houston Street les cases altes han desaparegut. A sota comença el Soho. M'oblido del cel. Comença un altre espectacle. El Soho és l'abreviació South of Houston Street, en un barri vell on van fer cap els artistes que no podien pagar els lloguers del Village. Van convertir baixos ròncecs i cases que de fora fan pena en estudis o galeries d'art on ara és un luxe exposar. Prince, Mercer, Broadway, Greene, Sprint, Wooster... Són carrers mítics que trobareu en qualsevol guia turística on s'expliquen les de les galeries i tots els pintors famosos que s'hi han passejat.

Restaurants de llums suggerents, cafès on el cafè pot arribar a tenir gust de cafè, botigues de pells o botigues exòtiques on es passegen gats i gossos peluts, on entremig de vestits de gasa et trobes un orangutà dissecat o una caca de t'atabala. Tot això arrodonit amb preus desorbitats només perquè ets al Soho. Però, de Soho, n'hi ha un altre que no surt a les guies i és més distret. Són els *bussines* dels marxants, les *openings*, les *parties*, els pintors i els tripijocs per subsistir... Tot això barrejat amb edificis que semblen a punt de caure amb quantitat de brossa que ja no cap als contenidors, amb alguna rata despistada i arrodonit amb els *homeless* —els que viuen al carrer— que donen el toc de misèria, tan usual a Nova York.

Ningú diria que darrere de tot això hi ha un dels més grans negocis: el tràfic d'art.

La major part de les galeries són del mateix marxant, en altres hi ha un grup financer al darrere que col·loca una noia d'aspecte saludable per atendre el públic. Hi ha marxants que fan els *business* a casa seva, però quasi tots acaben per obrir una galeria on centenars d'artistes vinguts de tot el món els ensenyen l'obra amb aquell entusiasme de fer una cosa important. Però pocs seran els escollits. Obrir una galeria és un luxe, però tampoc vol dir gaire cosa, els veritables *business* es fan a la rebotiga. Quadros amuntegats per terra que semblen a punt de ser enviats al drapaire, però

que tenen un preu. Qui vol negociar amb l'art és allí on ha de fer cap, ben mudat, amb cara de ric —ni que no ho sigui—, i sobretot fer veure que sap de què va. Una de les atraccions de tot aquest muntatge són les *openings* una manera de relacionar-se com una altra, de veure gent i d'intercanviar targetes. Qui realment vol veure els quadros hi va un altre dia. A l'*opening* es troben tots els amics i coneguts de l'artista. Si aquest té la sort que en té molts, la galeria s'omplirà i l'exposició serà un èxit; i si l'artista és un d'aquests que recorria el Soho amb les carpetes sota el braç i encara ningú l'ha posat de moda, s'ha d'espavilar perquè el dia màgic de l'obertura hi hagi públic. Per això ell mateix reparteix targetes de propaganda entre la concurrència d'altres *openings*. És la manera més directa d'aconseguir omplir. També hi ha una altra mena de gent que es dedica cada dissabte a recórrer galeries. Saben que tenen assegurat el cap de setmana.

LES OPENING

Existeix un llibret de més de cent pàgines, que es renova cada mes, amb les adreces de totes les galeries de Nova York distribuïdes per sectors, fotografies de les exposicions més sonades, locals que es lloguen i la relació diària de totes les *openings*. És la *Gallery Guide*, manual bàsic de totes les *openings* per saber on cal anar sense divagar gens. Guia imprescindible, bíblia

que duen a la butxaca tots els artistes que vénen a veure què passa per aquí. A mí me la va recomanar un pintor de Blanes que em va assegurar que sense la *G.G.* no podia anar pel món. Ara la porto sota el braç. Igual que anar de copes per València: comença una peregrinació que no saps com ni quan s'acabarà.

A la portada de la *G.G.* de novembre hi ha una escultura de Chillida. Miro les *openings* d'avui i trobo el seu nom. No sé per què, tinc el mal pensament d'anar-hi, pot ser per allò de la proximitat... La Sidney Janis Gallery no té res a veure amb el Soho, és a la 57th street. Agafo el metro i tiro cap amunt. Quan sóc a l'andana i ja fa vint minuts que m'espero ensumant l'agror de pèl·luc d'alguns novaiorquesos, maleixo el pensament. La Galeria és en un cinquè pis. Som set dins d'un ascensor que grinyola i nigú diu res, però jo diria que són espanyols, és més, funcionaris del Consolat. Quan arribem dalt i comencem a xarrar me n'adono que ho he encertat. Quasi tothom parla el mateix idioma, cosa que demostra que, en el fons, a ningú li agrada barrejar-se amb gent d'altres espècies. La més guillada —quan dic guillada, vull dir divertida— és una parella, ell d'uns trenta-cinc anys i amb pinta de hippie, ella d'uns setanta i que li arriba poc més amunt de la cintura. Hi ha una dona amb un vestit verd ple de boles de nadal. La gent passeja per les dues sales de la galeria i

Dalt, carrer Spring del Soho. Baix, Miquel Barceló, un assidu a les exposicions i les festes d'aquest barri, rodejat de dones.

saluda l'artista. M'avorreixo. M'en vaig perquè, a més, no han tingut el detall d'un rioja i quatre trossos de xoriço, d'aquells del nord. Torno a agafar el metro fins al Soho, d'on no m'hauria d'haver mogut. Són quarts de vuit i encara fa més fred. Repasso la *G.G.*, però no acabo d'entendre el mecanisme i confonc un horari per un número de Prince Street. Quan obro la porta em sembla en-

trar al mig d'un núvol. Avanço sense veure res fins que topo amb un home despullat que du una mena d'ocellot a la mà dreta. Quan veig que ni l'home ni l'ocell s'immuten, m'adono que estic voltada d'escultures. De seguida veig que no vaig per bon camí. Un home amb bata blanca, que podria ser una altra escultura, se m'apropa i em diu que m'he equivocat. Això, ja ho he vist jo, però

no tinc ganes d'anar-me'n. El local és un taller on fan moltes d'escultures, uns quants homes, tots amb bata blanca, traginen serres i d'altres eines que desconec. Se sent molt de soroll i entre la pols i l'olor de resina, costa respirar. A prop meu, un home, que no du bata, seu en un tamboret i dóna ordres a un altre que sí que en du i que poleix un ésser al.lat que no acabo de veure prou bé. Tot

es confon en una boirina blanca on no se sap qui és real i qui no. Marxo amb recança. Quan sóc fora, torno a consultar la *G.G.* —el pintor de Blanes m'hauria d'haver alligonat millor—. A Greene Street entro a Bernice Steimbaum. La pintura abstracta d'uns russos congrega tots els emigrants. Torno a comprovar que ningú es barreja. La gent beu vi de Califòrnia en gots de pa-

A l'opening es troben tots els amics i coneguts de l'artista. Si aquest té la sort de tenir-ne molts, la galeria s'omplirà i l'exposició serà un èxit.

per (vol dir que l'exposició no dóna per a més). El vi de Califòrnia és un xarop que et destrossa l'estómac, i begut en gots de paper, l'acaba de rematar. Conec uns quants pintors i m'inviten a seguir per la nit del Soho. L'altra *opening* és a Lafayette Street, a Scott Alan Gallery hi ha una exposició col·lectiva. L'ambient és de gent moderna, d'aquella per mirar. De seguida em trobo el pintor de Blanes, que em diu que he fer cap a un bon lloc. Va vestit amb una túnica negra i du un turbant que li queda molt bé. Darrere una barra, dos nois amb esmòquing reparteixen cava francès i una mena de bastonets amb regust de formatge. La mà per arribar-hi es converteix en una munió de gent estrafolària on jo també hi faig cap. El cava és bo i les copes són de vidre, i la gent no és bova. El pintor de Blanes i jo no parem de riure, els seus *business* m'interessen. El *pissing-dogs* és una manera molt honrada de guanyar-se la vida a Nova York. Treure els gossos a fer pipí et pot solucionar la vida

per una temporada. No és l'únic que ho fa. Descobrim més pintors que viuen d'això, o de repartir paquets de l'Ambaixada, o pintar parets, o despatxar sabates... Després, tots tenen la seva vida d'artista. Uns pinten, d'altres s'han portat la seva obra del seu país. Tots volten pel Soho i van a les *openings* per trobar un possible bon contracte. Jo surto d'allí amb tres targetes a la butxaca, una invitació per una *party* i una cita per a visitar l'estudi d'un pintor americà que just m'acaben de presentar i que dubto que vagi. Marxem. Cada vegada s'afegeix més gent. Ara som en una galeria on just hi caben cinc quadros i una vintena de persones. La beguda torna a ser de Califòrnia i en tres minuts som al carrer.

El grup es divideix en dos, però no sé si ho he encertat. Som a Lower East Side, un barri de jueus, porto-riquenys i gent penjada del crack. La galeria de One Twenty Eight s'estrena avui, el propietari, un xinès rialler, no para de suar de l'emoció.

el vi torna a ser execrable, però tothom en beu. L'ambient és familiar, fins i tot una mare dona el biberó al seu fill. La sala és petita i les obres perillan perquè el públic ja no controla res. Al fons, darrere una cortina, una llitera, una pica plena de plats bruts, un vàter mig camuflat i molts papers i roba escampada: és l'escenari on viu el xinès que sua. El somni de la seva vida comença avui: obrir una galeria. Ens diuen que a la taverna del costat continua la festa. Més vi d'aquell que et remou les entranyes i algú o altre que ensuma en un racó.

.....
PINTORS CATALANS.
PRIVATE PARTIES

Ràfols-Casamada, Tàpies, Barceló... També han passat per la G.G. darrerament. És ben segur que ells no han recorregut el Soho amb els quadres sota el braç —potser un dia ho van fer—, ni deuen ser *pissing-dogs* com el pintor de Blanes —no els fa falta—. Les seves *openings* són plenes de catalans i, de tant de xarrar, quan sor-

tim no sabem on som. El Miquel Barceló organitza una *party* al Big House, un local de poca llum, música forta, cambres amb cresta i Margarites —el còctel que es beu més— a dojo. L'entrada és per invitació i pràcticament ens trobem els mateixos que a la Galeria Leo Castelli, però més atapeïts. La gent, més que veure's, es palpen. De tant en tant, ens encega un *flash* d'una màquina de retratar que no para de perseguir el Barceló rodejat de dones. Beguda de franc fins a les dotze, cares conegudes, crits i rialles. Els mallorquins i jo trobem a faltar Biel Mesquida.

En sortir, caminant Soho amunt, ensopeguem amb un *homeless* embolicat amb un sac que dorm damunt d'un forat d'on surt fum. Sembla que cremi, però ja sabem de què va. Penso en les galeries, el vi, els Margarites que ens acabem de prendre, en *parties* i en les noies que es retrataven amb el Barceló. Però només és un segon. Algú proposa que un dia al Soho no pot acabar així.

Isabel Olesti